

SPRÅKNÄMNDEN FÖR FINLÄNDSKA TECKENSPRÅK – det 82:a mötet

Tid tisdagen den 12 april 2022 kl. 9.05–12.24
Plats videomöte (Zoom)

Närvarande:

medlemmar	Sanna Paasonen	ordförande, § 1–7, 9–13
	Mari Virtanen	vice ordförande, § 8
	Janne Kankkonen	
	Laura Kanto	
	Pekka Pasanen	
	Thomas Sandholm	
	Lena Wenman	
sekreterare	Maria Andersson-Koski	
	Leena Savolainen	
gäster	Jenny Derghokasian	Finlands Dövas Förbund
	Päivi Mäntylä	Finlands Dövas Förbund
	Tomas Uusimäki	Finlands Dövas Förbund, § 8
Tolkar	Tarja Sandholm	
	Tomas Uusimäki	
Frånvarande:		
Medlem	Elin Westerlund	

PROTOKOLL

§ 1 Mötet öppnas

Ordförande öppnade mötet kl. 9.05.

§ 2 Mötets laglighet och beslutsföret

Ordförande konstaterade att mötet var lagenligt sammankallat och beslutsfört.

§ 3 Mötets föredragningslista

Föredragningslistan godkändes utan ändringar.

§ 4 Justering av föregående mötesprotokoll

Vi justerade det finska och svenska protokollet från föregående möte (det 81:e mötet, 7.12.2021). Båda protokollen godkändes utan ändringar.

§ 5 Utveckling av protokollen

Päivi Mäntylä presenterade språkrådgivarnas (Finlands Dövas Förbund) förslag på hur protokollen på finskt teckenspråk kunde utvecklas (se [textbilaga 1](#)). En komplett protokollöversättning från finska till finskt teckenspråk ses inte längre som ändamålsenlig eftersom de tecknade videorna blir långa och detaljerade. Därtill framställs ärendena på finska ofta på ett sätt som gör det svårare att hitta tillbaka till ett genuint teckenspråkigt uttrycksätt. Utöver meningsbyggnaderna, finns det alltså en skillnad i hur textstrukturen byggs upp i respektive språk.

Därtill har det varit problematiskt att det teckenspråkiga protokollen har översatts först efter att nämndmedlemmarna (på följande möte) godkänt det finska protokollet. Därigenom har protokollen på finskt teckenspråk alltid färdigställs betydligt senare än protokollen på finska och svenska.

Förslag på ny praxis:

Språkrådgivarna föreslår att nämnden hädanefter sammanställer en utförlig sammanfattning på finskt teckenspråk av ärenden som behandlats på mötet. Detta skulle förändra tidtabellen så att sammanfattningen alltid gjordes så snabbt som möjligt efter mötet.

- I sammanfattningen refereras alla paragrafer med sakinnehåll. Däremot innehåller sammanfattningen inte återkommande paragrafer så som öppnande och avslutande av mötet.
- Sammanfattningen görs utifrån föredragningslistan, mötesanteckningar och mötesinspelningen.
- De färdiga videorna textas på finska och svenska.
- Den nya praxisen tillämpas på två möten, varefter Teckenspråksnämnden och Finlands Dövas Förbund utvärderar hur bra den fungerar.

Hur är det med finlandssvenskt teckenspråk?

Under mötet lyftes det fram att båda teckenspråken ska behandlas likvärdigt och att en sammanfattning därför också önskas på finlandssvenskt teckenspråk. Förbundets teckenspråkrådgivare konstaterade ändå att teamets nuvarande resurser inte räcker till. Olika lösningar diskuterades och nämnden återkommer till dessa under följande möte.

Protokollpraxis i Språkinstitutets andra språknämnder

Inför mötet hade sekreterarna rätt ut hur protokollen förs i övriga språknämnder. Ingen av de andra språknämnderna offentliggör sina protokoll på webben utan de måste efterfrågas separat. Efterfrågningar kommer ändå sällan, vilket kan bero på att utomstående får knappt med information om vad som behandlats på de olika nämndernas möten.

Beslut 1. Vi beslöt att i stället för att göra en protokollöversättning, sammanställa en utförlig sammanfattning på finskt teckenspråk. Sammanfattningen textas på både finska och svenska och kan publiceras redan före följande möte. Den nya praxisen tillämpas under de två följande mötena varefter praxisen utvärderas. Vi fortsätter reda ut hur motsvarande sammanfattning kunde produceras på finlandssvenskt teckenspråk. Utmaningen ligger i brist på både personresurser och ekonomiska resurser.

§ 6 Val av person som gör det teckenspråkiga mötesreferatet

Beslut 2. Vi beslöt att medlemmarna inte gör ett teckenspråkigt mötesreferat för vare sig detta eller nästa möte, eftersom referatet delvis sammanfaller med den nya sammanfattningen på finskt teckenspråk. Vi återkommer till ärendet på hösten.

§ 7 Treårsplan (slutlig)

Teman som nämnden under mötena i oktober och december (2021) bestämt att ska ingå i treårsplanen:

- 1) undervisning i finskt och finlandssvenskt teckenspråk
- 2) uppdatering eller komplettering av publikationen *Hur ser en bra teckenspråkig översättning ut?* (2015)
 - en guide för tekniska lösningar vid teckenspråkig videoproduktion – t.ex. i samarbete med dövförbundets kommunikationsavdelning
- 3) lätt teckenspråk (selkoviitominen) och klart teckenspråk (selkeä viittominen)
- 4) stödja barns teckenspråksinlärning
- 5) språkundervisning och teckenspråkiga tjänster för döva invandrare
- 6) synlighet och användning av de nationella teckenspråken i media
 - nämnden kan till exempel behandla följande frågor:
 - teckenspråkiga program som tv-sända eller strömmade?
 - teckenspråk eller stödtecken?
 - mediernas betydelse för teckenspråkiga ungas språktillgång
 - språklig medvetenhet och lån från andra teckenspråk
- 7) teckenspråkig avatar-teknologi
- 8) övrigt
 - Signwiki-ordböckernas redaktionella arbete
 - döva tolkars arbetsbild och deras möjlighet att utöva sitt yrke
 - övriga aktuella ärenden enligt behov

§ 8 Examensarbetet "Kuurot tulkit ja tulkkausmenetelmät" (Döva tolkar och tolkningsätt)

Tomas Uusimäki presenterade examensarbetet [Kuurot tulkit ja tulkkausmenetelmät](#) som han skrivit tillsammans med Markus Aro. Arbetet är skrivet inom ramarna för Humaks högre yrkeshögskoleexamen och har följande forskningsfrågor:

- Hur ser situationen ut för döva tolkar i dag?
- I vilka situationer behövs döva dolkar?
- Vilka tolkningsätt använder sig döva tolkar av?

Urval ur den påföljande livliga diskussionen: Laura Kanto framförde idén om att använda sig av döva tolkar i samband med småbarnspedagogik, grundutbildning och utbildning på andra stadiet (varpå den döva tolken skulle förses med arbetsplatstolkning). Så gott som alla döva barn beviljas dagvårdsplatser där enbart talade språk används. Döva barn och unga är därtill ofta de enda döva i en hörande skolmiljö. En döv tolk skulle ge barnet en språkmodell, stöd för identitetsutveckling och utöka barnets möjlighet till delaktighet i dövsamhället.

I dag finns det nio utbildade döva teckenspråkstolkare i Finland och fyra döva studenter avlägger som bäst Humaks yrkeshögskoleexamen i tolkning.

Nämnden konstaterade att examensarbetet utgör ett viktigt och nödvändigt informationspaket om döva tolkars arbete och deras arbetssituation. Informationen kan gagna såväl serviceanordnare, som användare av tolkningstjänster. Därtill ger arbetet verktyg till att utveckla branschen.

Uusimäki lyfte fram [adressen](#) *Döva tolkars ställning i FPA:s tolktjänst* som överläts till FPA 8.4.2022 (se Finlands Dövas Förbunds [nyhet på finska](#)).

Beslut 3. Nämnden beslöt att ta upp ärendet på mötet i juni, ifall FPA då reagerat på problemen som påtalas i adressen.

§ 9 Hur underlätta navigeringen i teckenspråkigt videomaterial?

Ärendet behandlades inte på grund av tidsbrist. Vi beslöt att ärendet flyttas fram till junimötet såvida det får plats och i övriga fall skjuts behandlingen fram till ettdera höstmötet.

§ 10 Övriga ärenden

- a) Den förnyade lagen om funktionshindersservice har varit på [remiss](#).

Lagförslaget är betydelsefullt för döva och hörselskadade eftersom det innehåller bestämmelser om ändringar i specialomsorgslagen som också berör hemundervisning i teckenspråk. Propositionen är 286-sidor lång och varken nämndens sekreterare eller medlemmar hade möjlighet att fördjupa sig i dokumentet.

Beslut 4. Då innehållet i den förnyade lagen om funktionshinderservice har fastställts, bjuder nämnden in specialsakkunnig Pirkko Selin-Grönlund från Finlands Dövas Förbund för att berätta om lagförändringens inverkan på språklig service och tillgänglighet i praktiken.

- b) Det finska läkaresällskapet Duodecim har fått i uppdrag att skapa en verksamhetsmodell för första information ([SHM:s nyhet 11.2](#)).
- [Verksamhetsmodell för den nationella barnstrategin. Statsrådets principbeslut](#), se s. 33 / punkt 15.
 - Nätverket för första information koordineras av Vammaisperheyhdistys Jaatinen ry. Med i nätverket är bl.a. Finlands Dövas Förbund, Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto och LapCi ry. Finlands Dövas Förbund arbetar också för saken på andra fronter.
 - Nätverket för första information hoppas att deras översättning av dokumentet [Ensitedon antaminen. Irlantilainen suositus \(2014\)](#) (Ung. svensk motsvarighet: Att ge första information. En irländsk modell) kunde fungera som en modell då materialet utarbetas i Finland.
 - En god praxis -guide med rekommendationer om information ska stå klar i början av 2023.

Laura Kanto berättade att Niilo Mäki stiftelsen i fjol sökte STEA-finansiering för projektet [VIKKE ensitieto ja varhainen tuki](#), men finansiering beviljades inte. En ny ansökan skickas i år.

Beslut 5. Nämnden beslöt att följa upp hur Duodecims ansvarsuppdrag framskrider.

- c) Presentation av Teckensråksnämnden verksamhet på Dövas kulturdagar i Joensuu 27–29.5.2022.

Vi konstaterade att endast några nämndmedlemmarna är på väg på kulturdagarna i Joensuu. Dessa har flera arbetsuppdrag och kan inte ytterligare ta sig an presentation av nämnden. Således kan nämnden inte denna gång presentera sin verksamhet på kulturdagarna.

- d) En arbetsgrupp för revitalisering av finskt och finlandssvenskt teckenspråk har skapats vid Finlands Dövas Förbund (officiellt namn har ännu inte fastslagits). Gruppens arbete går ut på att bl.a.:
- samla relevant bakgrundsinformation för revitalisering
 - kartlägga nuläget för de inhemska teckenspråken
 - formulera ett praktiskt orienterat revitaliseringsprogram som stöd för förbundets arbete 2022–2025

Arbetsgruppen har ännu inte sammanträtt. Gruppens medlemmar:

- Förtroendevalda (Finlands Dövas Förbunds styrelse): Ronja Tammissara, Bror-Erik Majors, Mari Virtanen, Milla Pitkänen

- Anställda (Finlands Dövas Förbund): Kaisa Alanne, Pirkko Selin-Grönlund, Annika Aalto, Leena Savolainen
- e) Statistik över antalet personer med rätt till FPA:s tolkningstjänster (teckenspråk och tecknat tal) åren 2011–2021 (se [textbilaga 2](#)).

§ 11 Meddelanden

- a) Social- och hälsovårdsministeriet ordnade ett [webbinarium om hörselhabilitering](#) (på finska) 16.3.2022. På webinariet presenterades den pågående uppdateringen av guiden *Nationella grunder för överlämnande av hjälpmedel i medicinsk rehabilitering. Handbok för yrkesfolk som arbetar med hjälpmedel och anvisningar till klienter*. I guiden finns ingen information om teckenspråk.
- b) Utbildningsprogrammet [Livs3](#) för finlandssvenskt teckenspråk har börjat vid Yrkeshögskolan Humak i februari 2022.
- c) Helsingfors universitet arrangerar ett symposium om forskning i finlandssvenskt teckenspråk 3–4.11.2022.
- d) I studentexamen för modersmål och litteratur, provet i skrivkompetens, ingick i år artikeln ["Varje teckenspråk har sin rytm" – Elin talar finlandssvenskt teckenspråk](#) som material.
- e) Forskningsprojekt vid Uleåborgs universitet och Humak: [Hiljaisen kansan äänet- Remontoidut kehot](#). 1.8.2021–31.12.2024.
- f) Den nya föreningen [C.O. Malm -center](#) har grundats i september 2021. Föreningen är grundad av teckenspråkiga akademiker och fungerar som ett forsknings-, expert- och resurscenter.
- g) Centralförbundet för de gamlas väl gör en [kvalitativ utredning](#) (information på finska) om upplevelsen av ensamhet bland ålderstigna teckenspråkiga. Utredningens koordinatör Maria Kursi har gästtat programmet Mikaela & Tomas [26.2.2022](#).
- h) [Framgång för små språk i Norden](#) (2022). I publikationen ingår artikeln Andersson-Koski: Utmaningar och lösningar för att revitalisera ett språk med liten språkmiljö – exemplet finlandssvenskt teckenspråk.

§ 12 Följande möte

Följande möte hålls 14.6.2022 kl. 10–15 i Ljusa huset, Helsingfors. Vid behov är det också möjligt att delta i mötet på distans.

§ 13 Mötet avslutas

Ordföranden avslutade mötet kl. 12.24.

Maria Andersson-Koski
sekreterare

Sanna Paasonen
ordförande

Mari Virtanen
vice ordförande

Kotimäkeläisten kielten keskus
Kotimäkeläisten kielten keskus

VIITOMAKIELTEN LAUTAKUNNAN 80. KOKOUS

aika perjantaina 15.12.2021, klo 12:00–14:00
paikka videokokous (Zoom)

Sisältö

Jäsenet Järne Karkkainen puolesta 8-9
Laura Kanto puolesta 5-6-9
Pekka Paasonen
Thomas Sandholm
Mari Virtanen puheenjohtajana
Lena Weonman
Elin Westerlund

ohjaajat Maria Anderson-Koski puolesta 8-9-12
Lena Savolainen

kirjuri Jenny Denghokian Ruusujen Liitto ry
Päivi Mäntylä Ruusujen Liitto ry

puheenjohtaja Sanna Paasonen puheenjohtajana

PÖYTÄKIRJA

1. § Kokouksen avaus.
Puheenjohtajana Mari Virtanen avasi kokouksen klo 12:02 ja toivoi, että hän toimii kokouksen puheenjohtajana. Kokouksen puheenjohtajana Sanna Paasonen oli estynyt osallistumaan kokoukseen. Hän toteutti myöskin kysymys on saanut 1.8.2021 ohjelman kolmivuotissuunnitelman esittämisen kokouksessa.

2. § Kokouksen kelloa ja päivitettyjen kelloa.
Puheenjohtajana totesi kokouksen kelloa kelloa kelloa ja päivitettyjen kelloa.

3. § Kokouksen esityslista.
Kokouksen esityslista hyväksyttiin muutoksilla.

pöytäkirja suomeksi

Institutet för de inhemska språken
Institutet för de inhemska språken

SPRÅKNÄMNDEN FÖR FINLÄNSKA TECKENSPRÅK – det 80:e mötet

Tid Fredagen den 15 oktober 2021 kl. 12:00-14:00
Plats videomöte (Zoom)

Närvarande medlemmar Järne Karkkainen närvarande 8-9-9
Laura Kanto närvarande 5-6-9
Pekka Paasonen närvarande 5-6-9
Thomas Sandholm närvarande
Mari Virtanen vice ordförande
Lena Weonman
Elin Westerlund

sekreterare Maria Anderson-Koski närvarande 8-9-12
Lena Savolainen

gjuter Jenny Denghokian Finländsk Ohälsa Förbund
Päivi Mäntylä Finländsk Ohälsa Förbund

Frånvarande: Sanna Paasonen ordförande

PROTOKOLL

§ 1 Mötet öppnas
Vice ordförande Mari Virtanen öppnade mötet kl. 12:02 och uppger att hon fungerar som mötets ordförande under ordinarie ordförande Sanna Paasonens frånvaro. Virtanen konstaterade också att mötet är det första för den nya teckenspråknämnden som inleddes 1.8.2021.

protokoll på svenska

Kotimäkeläisten kielten keskus
Kotimäkeläisten kielten keskus

Viittomakielten lautakunta
§1, kokous 7.12.2021
kokouksen puheenjohtaja

Teckenspråknämnden
det 81:a mötet 7.12.2021
mötesreferat

ja puheenjohtajana toimi Sanna Paasonen.

jäsenen viittoma kokoustiivistelmä – teckenspråkigt mötesreferat

5. § Viittomakielisten pöytäkirjojen kehittäminen.

7. § Lautakunnan kolmivuotissuunnitelma 2021–2024

9. § Viittomakielisten videoiden luottaminen helposti selaittavaan muotoon.

KOKOUKSDOKUMENTIT – MÖTESDOKUMENT

suomalaisella viittomakielellä – på finskt teckenspråk

suomenruotsalaisella viittomakielellä – på finlandssvenskt teckenspråk?

VAIN päätökset & niiden taustoitus – ENDAST beslut & deras bakgrundsinformation

tekstitys/käännös suomeksi ja ruotsiksi – textning/översättning till finska och svenska

